

Utbildningsinspektion i Älvstrandsgymnasiet

Gymnasieskola

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten vid Älvstrandsgymnasiet och besökt skolan den 29-31 januari 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Älvstrandsgymnasiet, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I skolan intervjuades rektorn och biträdande rektorn, elever, lärare och övrig personal. Inspektörerna besökte även lektioner i samtliga program och årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för bedömningen.

Beskrivning av skolan

Älvstrandsgymnasiet	Antal elever
Gymnasieskola	486

Källa: Rektorn vid Älvstrandsgymnasiet.

Utbildningen vid skolan omfattar tio nationella program: Barn- och fritidsprogrammet (BF) med inriktningarna fritid samt pedagogisk och social verksamhet, Byggprogrammet (BP) med inriktningen husbyggnad, Elprogrammet (EC) med inriktningarna elteknik och datorteknik, Fordonsprogrammet (FP) med inriktningen personbilsteknik, Hotell- och restaurangprogrammet (HR) med inriktningen restaurang och måltidsservice, Industriprogrammet (IP) med den riksrekryterande

lokala inriktningen robotiserad verktygsteknik, Naturvetenskapsprogrammet (NV) med inriktningarna naturvetenskap, matematik och datavetenskap samt miljövetenskap, Omvårdnadsprogrammet (OP), Samhällsvetenskapsprogrammet (SP) med inriktningarna ekonomi, kultur, samhällsvetenskap och språk samt Teknikprogrammet (TE) med den lokala inriktningen formverktyg och design. Om inget annat sägs är inriktningen nationell. Industriprogrammet benämns på skolan Tekniska operatörsprogrammet (TOP).

Dessutom har Älvstrandsgymnasiet det individuella program (IV) som först och främst förbereder elever för studier på ett nationellt eller specialutformat program.

Vidare finns gymnasiesärskolan med inriktning mot yrkesträning och verksamhetsutbildning. Verksamheten vid gymnasiesärskolan behandlas i en för skolan särskild rapport.

Vid Älvstrandsgymnasiet erbjuds idrottare inom ishockey, innebandy och speedway att kombinera idrott och studier då de inom ramen för det individuella valet har specialidrott. Elever vid samtliga program kan kombinera studier med denna möjlighet.

Verksamheten vid Älvstrandsgymnasiet bedrivs inom ett begränsat geografiskt område i centralorten Hagfors men vid tre olika enheter. Det är framför allt undervisning i karaktärsämnen för elever vid praktiskt inriktade program men också för Individuellt program samt för gymnasiesärskolan som finns i lokaler utanför huvudbyggnaden.

Skolans lärare är organiserade i ämnesövergripande arbetslag, men har också en tillhörighet i sin ämnesgrupp. Många lärare undervisar på flera program.

De flesta ungdomar från kommunen, ca 80 procent, går i den egna gymnasieskolan. Skolan har få elever med annat modersmål än svenska.

Vid Älvstrandsgymnasiet finns också vuxenutbildning samt svenskundervisning för invandrare (sfi). Verksamheten vid vuxenutbildningen och sfi behandlas i en för de verksamheterna särskild rapport.

Helhetsbedömning

Inspektörerna bedömer att eleverna vid Älvstrandsgymnasiet ges goda förutsättningar att nå de nationella målen för utbildningen.

Måluppfyllelsen är huvudsakligen god. Vid en jämförelse med riket är såväl det genomsnittliga medelvärdet när eleverna slutar gymnasieskolan som andel elever med högskolebehörighet i nivå med eller påtagligt högre än motsvarande värden för riket. Skolan bör dock analysera orsakerna till det anmärkningsvärt låga värdet för andel elever med slutbetyg efter 4 år för år 2007 för såväl skolan som helhet som per program. Det är en stor andel elever vid skolan som ännu inte efter fyra år har avslutat sin gymnasieutbildning.

Vidare måste Älvstrandsgymnasiet bättre säkerställa att verksamheten utvecklas så att den svarar mot uppsatta mål. Det finns brister som snarast måste åtgärdas och viktiga förbättringsområden för skolans fortsatta utveckling. Skolan måste rätta till

kvalitetsredovisningen och förbättra kvalitetsarbetet. Som en del i detta arbete måste uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat utvecklas. Med utgångspunkt i elevernas kunskapsresultat är det dessutom angeläget att lärarna fortlopande ifrågasätter val av arbetsformer och metoder. Det är också viktigt att elevernas kännedom om de nationella målen för utbildningen ökar för att därigenom också förbättra elevernas möjligheter till ansvar och inflytande över sin utbildning. Dessutom visar inspektionen att det finns en skillnad i hur långt programmen har kommit i sitt arbete mot de nationella målen och det är därför också viktigt att skolan säkerställer att lärare vid skolan har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för gymnasieskolan. I detta sammanhang är det viktigt att samtliga arbetslag fortsätter att ha programmålet som utgångspunkt för planeringen av undervisningen i de olika kurserna. Programmålet ska, enligt Förordning om särskilda program för gymnasieskolans nationella program, garantera att programmets olika delar hänger samman och bildar en helhet. Dess uppgift är att sätta in kurserna i ett sammanhang och markera att kärn- och karaktärsämnen hör ihop.

Skolans värdegrundsarbete är huvudsakligen av god kvalitet. Studiemiljön är inriktad på lärande och det är ett vänligt och accepterande klimat såväl elever emellan som mellan elever och personal.

Avslutningsvis vill inspektörerna betona vikten av att betygskatalog fortsättningsvis förs och förvaras på ett rättssäkert sätt.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas:

- Skolan genomför inte en systematisk uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten (1 kap. 6 § gymnasieförordningen samt avsnitt 1.2 och 2.6 läroplanen för de frivilliga skolformerna).
- Behov av åtgärdsprogram utreds inte vid skolan (8 kap. 1 a § gymnasieförordningen).
- Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte kraven i förordningen (3 § förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Skolan bör se till att betygskatalogen förs på ett rättssäkert sätt.
- Skolan bör bättre följa upp att verksamheten utvecklas så att den svarar mot uppställda mål.
- Skolan bör bättre arbeta för att öka elevernas kännedom om de nationella målen för utbildningen.
- Skolan bör förbättra elevernas möjligheter till ansvar och inflytande över sin utbildning.

4 (18)

- Skolan bör säkerställa att skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för gymnasieskolan, särskilt de föreskrifter som anger målen för utbildningen.
- Skolans rektor bör bättre ta ansvar för det pedagogiska utvecklingsarbetet.
- Skolans kvalitetsarbete bör förbättras.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens mål, programmålen och kursplanernas mål.

Tabell 1. Jämförelse mellan genomsnittligt meritvärde (poäng) m.m. för åren 2005–2007 för gymnasieelever vid Älvstrands gymnasiet i förhållande till riket.

År	Meritvärde (poäng)		Andel elever med högskolebehörighet (procent)		Andel elever med slutbetyg efter fyra år (procent)	
	Älvstrands-gymnasiet	Riket	Älvstrands-gymnasiet	Riket	Älvstrands-gymnasiet	Riket
2005	14,4	14,0	94	89	71	76
2006	13,8	14,0	94	89	76	76
2007	14,1	14,0	95	90	63	76

Källa. Skolverkets officiella statistik.

Tabell 2. Betygsresultat för år 2007 för ett antal program vid Älvstrandsgymnasiet i förhållande till riket. Motsvarande jämförelse av betygsresultat för skolans övriga program är inte möjlig då dessa inte finns redovisade i Skolverkets officiella statistik.

Program	Meritvärde (poäng)		Andel elever med högskolebehörighet (procent)		Andel elever med slutbetyg efter fyra år (procent)	
	Älvstrands-gymnasiet	Riket	Älvstrands-gymnasiet	Riket	Älvstrands-gymnasiet	Riket
BF	13,0	12,6	87	84	83	75
EC	12,0	12,3	92	90	42	80
NV	17,3	16,2	100	84	68	91
SP	15,0	14,7	94	92	69	85

Källa. Skolverkets officiella statistik.

Kommentar:

Vid en jämförelse med riket framkommer att det genomsnittliga medelvärdet när eleverna slutar gymnasieskolan överlag är i nivå med riket. Andel elever med högskolebehörighet är dock konstant påtagligt högre än motsvarande värden för riket. När det gäller andel elever med slutbetyg efter fyra år är den i nivå med motsvarande värde för riket men värdet för år 2007 bedöms av inspektörerna som anmärkningsvärt lågt vilket framgår av tabell 1.

En närmare granskning av betygsresultaten för de program som redovisas för år 2007 i tabell 2 visar att såväl det genomsnittliga medelvärdet som andelen elever med högskolebehörighet huvudsakligen är högre än motsvarande värden för riket. Andelen elever med slutbetyg efter fyra år är dock, liksom för skolan som helhet, anmärkningsvärt låg vid såväl EC som NV och SP.

Det finns också en anmärkningsvärd skillnad i måluppfyllelse mellan andelen elever med högskolebehörighet och andelen elever med slutbetyg efter fyra år för såväl skolan som helhet som på programnivå. Det är alltså en stor andel elever vid skolan som efter fyra år ännu inte slutfört sina studier samtidigt som en stor andel av de elever som slutför sina studier inom tre år når högskolebehörighet. Intervjuer med såväl skollädaresom lärare visar att skolan inte reflekterat över detta förhållande.

Inspektörerna förutsätter att skolan analyserar skillnader i måluppfyllelse och utifrån resultaten av dessa analyser vidtar relevanta åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen. Se vidare i avsnittet om rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat nedan.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsutvecklingen för varje elev följs upp fortlöpande i samtliga ämnen,
- om lärarna informerar eleven fortlöpande om både utvecklingsbehov och framgångar i studierna,
- om varje elev, minst en gång per termin ges ett utvecklingssamtal som utgår från en individuell studieplan med uppgifter om elevens studieväg och om de val av kurser som eleven gjort.

Bedömning av området Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna sammanfattande bedömning är att området är av god kvalitet. Lärare vid skolan har överlag rutiner för att kunna ifrågasätta sina undervisningsmål och arbetsformer, utvärdera sina resultat och pröva nya metoder. Information om elevens utvecklingsbehov och framgångar i studierna ges oftast i samband med lektionstillfället. Dessutom ges eleverna minst en gång per termin ett utvecklingssamtal med den individuella studieplanen som grund.

1.3 Bedömning och betygssättning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevens kunskaper och därvid beaktar hela kursen,
- om lärarna använder resultaten från de nationella kursproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning,
- om lärarna vid bedömning och betygssättning utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna,
- om lärarna vid betygssättningen utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanen,
- om betyg sätts enligt författningarnas krav,
- om betygs katalog förs enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Bedömning och betygssättning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörernas sammanfattande bedömning är att området är av god kvalitet trots att betygskataloger inte förs på ett rättssäkert sätt. Det finns dock en god överensstämmelse mellan kursbetyg och resultaten vid de nationella kursproven och lärarna vid skolan använder nationellt fastställda prov som ett hjälpmedel för att bedömningsgrunderna ska bli så enhetliga som möjligt över landet. Inom området finns följande förbättringsområde:

Betygskatalog

Betygskatalogen ska enligt gymnasieförordningen utgöra den officiella dokumentationen över de betyg som satts. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs. Som betyg ska användas någon av följande beteckningar Icke godkänd (IG), Godkänd (G), Väl godkänd (VG) eller Mycket väl godkänd (MVG). En elevs betyg ska antecknas i en betygskatalog. Betygen ska finnas samlade för varje enskild elev.

Dokumentstudier och intervjuer visar ett flertal exempel på att förandet av betygskatalog vid skolan inte sker på ett rättssäkert sätt. Betygskataloger innehåller andra beteckningar än de bestämmelserna anger. Det finns för enskilda elever betygskolumner som är tomma. Några lärare för in och skriver under betygskatalogen med blyerts. Det saknas uppgifter om vem som fört in rättelse av betyg samt när detta har skett. Det finns också exempel på att enskilda lärare behåller betygskatalogen i upp till nio månader, dvs. betygskatalogen förvaras inte på ett rättssäkert sätt.

Inspektörerna bedömer att skolan bör se till att betygskataloger förs på ett rättssäkert sätt. Se vidare i Skolverkets föreskrifter om betygskatalog för gymnasieskolan (SKOLFS 2007:42).

1.4 Genomförande av utbildningen**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om läroplanens mål, programmålen och kursplanernas mål anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om alla elever har inflytande över hur deras utbildning utformas och ges möjlighet att kunna påverka, vara delaktiga och ta ansvar,
- om skolan strävar mot att varje elev utvecklar en insikt om sitt eget sätt att lära och en förmåga att utvärdera sitt eget lärande,
- om undervisningen är saklig och allsidig,

- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om samverkan sker mellan skolan och det omgivande samhället.,
- om varje elev har en individuell studieplan.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörernas sammanfattande bedömning är att området är av mindre god kvalitet eftersom skolan bättre bör följa upp att verksamheten utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Det finns alltför stora variationer beroende på program, lärare och ämne. Inom området finns följande förbättringsområden:

Utbildningens inriktning

Enligt läroplanen anger mål att sträva mot inriktningen på skolans arbete. De anger därmed en önskad kvalitetsutveckling i skolan. Mål att uppnå uttrycker vad eleverna minst ska ha uppnått när de lämnar skolan. Det är skolans och skolhuvudmannens ansvar att eleverna ges möjlighet att uppnå dessa mål

Kunskapssynen och synen på lärandet i skolan speglar förvisso huvudsakligen dem som uttrycks i läroplanen och kursplanerna men det finns enligt inspektörernas bedömning alltför stora variationer beroende på program, lärare och ämne. Intervjuer och lektionsbesök visar att det finns skillnader i exempelvis elevernas kunskap om såväl läroplanens som programmets och kursplanernas mål. När elever och lärare inte i varje program och kurs gör en gemensam tolkning av målen i läroplanen, kursplanernas mål eller programmål får eleverna inte ett verkligt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen. Vidare uppvisar undervisningen skillnader i samverkan mellan olika ämnen, vilket innebär att samtliga elever inte ges den möjlighet till helhetsperspektiv som ett flertal av programmålen tydligt förordar.

Inspektörerna bedömer att skolan bättre bör följa upp att verksamheten utvecklas så att den svarar mot uppställda mål oberoende av program, ämne och lärare.

Demokratiska arbetsformer och elevinflytande

Elevernas möjligheter att utöva inflytande på undervisningen och ta ansvar för sina studieresultat förutsätter enligt läroplanen att skolan klargör utbildningens mål, innehåll och arbetsformer, liksom vilka rättigheter och skyldigheter eleverna har. De demokratiska principerna att kunna påverka, vara delaktig och ta ansvar ska omfatta alla elever. Vidare ska läraren enligt läroplanen utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och sitt arbete i skolan.

Inspektörerna vill i detta sammanhang hänvisa till vad som skrivs ovan om elevernas kunskap om de nationella målen för utbildningen. Det finns för stor skillnad i elevers vetskap om målen beroende på program, ämne och lärare. Det finns därmed också elever som inte vet vad de kan ta ansvar för och ha inflytande över samt om de blir rättvist bedömda.

Inspektörerna vill peka på att det framför allt är vid praktiskt inriktade program som helheter och så kallad infärgning fungerar bättre, vilket bekräftas av såväl intervjuer med lärare och elever som besök i verksamheten. Exempel på detta är samverkan mellan design och tillverkning vid TE samt mellan språk och praktiskt inriktade verkstadsämnen vid IP (TOP).

Dessutom visar intervjuer och lektionsbesök vid praktiskt inriktade program att eleverna överlag har bättre kännedom om såväl kursplanernas mål i karaktärsämnena som programmål än övriga program vid skolan. Eleverna kan därmed också bättre koppla det de arbetar med till det de ska lära sig enligt målen. Med koppling till kursplanernas mål, vet eleverna vad de kan ta ansvar för och ha inflytande över. Inspektörerna noterar också att lärare vid praktiskt inriktade program överlag utgår från att elever kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan.

Inspektionen visar dock att samtliga program kan komma längre i sitt arbete mot de nationella målen och riktlinjerna för utbildningen. Exempelvis visar intervjuer med elever och lärare samt verksamhetsbesök att elever vid teoretiskt inriktade program och ämnen alltför sällan i enlighet med läroplanen får ett verkligt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen. Det finns inom respektive program stora variationer beroende på lärare och ämne. Det är i alltför många ämnen/kurser läraren eller läromedlet som styr undervisningen.

Inspektörerna bedömer därför att skolan bättre bör arbeta för att öka elevernas kännedom om de nationella målen för utbildningen för att därigenom också förbättra elevernas möjligheter till ansvar och inflytande över sin utbildning, oberoende av program, lärare och ämne.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till den enskilde elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid upprättas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav,
- om skolans individuella program först och främst förbereder eleven för studier på ett nationellt eller specialutformat program.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området är av god kvalitet även om behov av åtgärdsprogram inte utreds vid skolan.

Lärarna utgår överlag från elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Undervisningen bedrivs mycket ofta i små grupper vilket enligt intervjuade lärare också innebär utrymme i tid för att ge stöd till elever som behöver detta. Inom området finns följande brist:

Åtgärdsprogram

Om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att en elev kan vara i behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn enligt gymnasieförordningen se till att behovet utreds. Om utredningen visar att en elev behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas.

Intervjuer med såväl personal som skollledning visar att behov av åtgärdsprogram inte utreds vid skolan.

Inspektörerna bedömer att rektorn måste se till att behov av åtgärdsprogram utreds.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal och elever,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer och värden i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörernas sammanfattande bedömning är att området är av god kvalitet. Studiemiljön är inriktad på lärande och eleverna har studiero och är fokuserade på sitt skolarbete. Vidare finns det vid Älvstrandsgymnasiet ett väl fungerande arbete för att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Mobbing eller annan kränkande behandling är ovanligt vid skolan. Skolans likabehandlingsplan uppfyller dock ännu inte de krav som ställs på en sådan plan.

Likabehandlingsplan

Enligt lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever råder det numera ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling.

Huvudmannen ska enligt lagen bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar.

I likabehandlingsplanen ska åtgärder redovisas och den ska ses över och följas upp varje år. Likabehandlingsplanen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna och den ska utgå från en kartläggning av den egna verksamheten.

Vid Älvstrandsgymnasiet finns det enligt inspektörernas bedömning ett väl fungerande arbete för att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. En del av värdegrundsarbetet är skolans likabehandlingsplan. Planen kan dock inte till fullo anses motsvara en sådan likabehandlingsplan som den nya lagen kräver då den exempelvis inte tydligt och konkret anger vilka åtgärder som behövs för att främja likabehandling och förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling vid såväl huvudbyggnaden som vid de andra delarna av den här skolan.

Se vidare i den för kommunen övergripande rapporten för bedömning av de likabehandlingsplaner som finns i kommunens skolor. Se också vidare i Skolverkets Allmänna råd för arbetet med att främja likabehandling.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar och den erbjudna undervisningstiden kan redovisas,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolans specialutformade program uppfyller författningarnas krav,
- om skolans lokala kurser uppfyller författningarnas krav,
- om skolans lokala inriktningar uppfyller författningarnas krav,
- om skolan erbjuder studie- och yrkesorientering,
- om de läromedel som används håller god kvalitet,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag för vissa hjälpmedel eller enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna.

Bedömning av området Tillgång till likvärdig utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörernas sammanfattande bedömning är att området är av god kvalitet även om det finns ett antal lokala kurser som inte är upprättade i enlighet med bestämmelserna.

Eleverna har överlag god tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i författningarna. Inom området finns följande brist:

Lokala kurser

Styrelsen för utbildningen får enligt gymnasieförordningen besluta om att inrätta lokala kurser. En lokal kurs ska ge kunskaper i ett eller flera ämnen inom ett bestämt kunskapsområde och svara mot sådana behov som inte tillgodoses genom en nationellt fastställd kursplan. Kursplaner liksom betygskriterier för lokala kurser ska fastställas av styrelsen för utbildningen. Av en sådan kursplan ska framgå dels kur-

sens mål, dels den kunskapsnivå som alla elever minst ska ha uppnått vid kursens slut. Betygskriterierna preciserar vilka kunskaper som enligt kursplanen krävs för att eleven ska få något av betygen Godkänd, Väl godkänd respektive Mycket väl godkänd.

Lokala kurser kan ha vissa negativa konsekvenser för eleven. En elev som har betyg i en lokal kurs kan inte göra prövning i kursen i en annan kommun. Vidare kan betyg i lokal kurs inte räknas som tilläggskomplettering vid ansökan till högskolan, enligt Verket för Högskoleservice. (Tilläggskompletteringar är betyg i nya kurser som eleven inte har i sitt slutbetyg. Den sökande till högskolan får tillgodoräkna sig betyg från nationella kurser från tilläggskompletteringar om de höjer jämförelsetalet.)

Vid Älvstrandsgymnasiet finns det ett antal lokala kurser. Inspektörerna har granskat dessa och bedömer att det finns brister i ett flertal av de lokala kursplanerna. Det finns exempelvis lokala kurser där stora delar av innehållet i kurserna återfinns i nationellt fastställda kursplaner. Exempel på detta är de lokala kurserna ”Teknisk engelska” (EN1501) ”Hälsa och Fitness” (IDH1501), ”Friskvård” (IDH1502) samt ”Europakunskap” (SH 1501). Dessutom är det för flera lokala kurser oklart om kurserna är förenliga med de nationellt fastställda programmålen.

När innehållet i en lokal kurs ryms inom en eller flera nationella kurser kan eleven tillgodogöra sig dubbel gymnasiepoäng för samma kursinnehåll, poäng från både de nationella och den lokala kursen. Därmed får eleven från Älvstrandsgymnasiet en konkurrensfördel jämförbart med elever från andra gymnasieskolor i andra kommuner.

De lokala kurserna vad gäller likhet med nationella kurser och kravnivå måste ses över. Se vidare i den för kommunen övergripande rapporten för bedömning av de lokala kurserna.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans lärare har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som krävs för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetensutveckling:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörernas samlade bedömning är att området är av god kvalitet. Lärarna är huvudsakligen utbildade för den undervisning de bedriver och skolan anstränger sig för att lärare utan pedagogisk utbildning ska få en för verksamheten föreskriven utbildning. Vidare är rektorn väl förtrogen med verksamheten och har såväl utbildning som den förvärvade insikt som krävs för uppgiften. Inom området finns följande förbättringsområde:

Personalens insikter i de föreskrifter som styr

Kommunen ska enligt skollagen se till att lärare som undervisar har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för det offentliga skolväsendet, särskilt de föreskrifter som anger målen för utbildningen.

Med hänvisning till att det finns stora skillnader beroende på lärare och ämne vad gäller elevers möjligheter till verkligt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen ställer sig inspektörerna frågande till om det också därmed finns skillnader i den pedagogiska personalens insikter i de föreskrifter som styr utbildningen. Det är i alltför många ämnen/kurser som läraren eller läromedlet styr utan att planera undervisningen tillsammans med eleverna.

Inspektörerna bedömer att skolan bör säkerställa att skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för gymnasieskolan, särskilt de föreskrifter som anger målen för utbildningen.

3.3 Rektors ansvar**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- rektor som pedagogisk ledare tar ansvar för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektor tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektor fattar beslut enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörernas samlade bedömning är att området är av mindre god kvalitet eftersom rektorn bättre bör ta ansvar för att skolan utvecklas i linje med de nationella målen. Ett exempel på detta är att utvärderingar av kunskapsresultat brister vid skolan. Inom området finns följande brist och förbättringsområde:

Rektor som pedagogisk ledare

Som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har enligt läroplanen rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen.

Utbildningsinspektionen visar dels på brister inom områden som rektorn ansvarar för enligt de nationella styrdokumentet dels på flera förbättringsområden där den pedagogiska ledningen har avgörande betydelse för hur långt skolan kommit och hur den utvecklas vidare. Som en följd av detta bedömer inspektörerna att rektorn bör ta ett större ansvar för det pedagogiska ledarskapet och säkerställa att verksamheten som helhet riktas mot de nationella målen.

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat

Enligt läroplanen ansvarar rektorn bl.a. för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen.

Inspektörerna finner att uppföljningar av kunskapsresultat brister vid Älvstrandsgymnasiet. Skolan redovisar exempelvis inte kunskapsresultat i något ämne. Inte heller redovisas kunskapsresultat i enskilda kurser som möjliggör jämförelser mellan elevgrupper eller program. Vidare saknas det en jämförelse över tid av medelvärdet (poäng) för slutbetygen per program.

Inspektörerna bedömer att rektorn vid Älvstrandsgymnasiet måste arbeta för att utveckla uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat. Inspektörerna förutsätter att skolan fortsättningsvis bättre analyserar skillnader i måluppfyllelse i betygsresultat och utifrån resultaten av dessa analyser vidtar relevanta åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen. Se vidare i avsnittet om kvalitetsarbete nedan.

3.4 Kvalitetsarbete**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
X			

Motivering:

Inspektörernas samlade bedömning är att området är av ej godtagbar kvalitet efter-

som skolan inte systematiskt följer upp och utvärderar sin verksamhet med utgångspunkt i kunskapsresultaten. Detta blir tydligt i skolans kvalitetsredovisning där det inte finns en samlad bild av elevernas kunskapsresultat. Inom området finns följande brist och förbättringsområde:

Systematiskt kvalitetsarbete

Enligt läroplanen måste skolan utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. För att en skola ska utvecklas måste den fortlöpande ifrågasätta sina undervisningsmål och arbetsformer, utvärdera sina resultat och pröva nya metoder.

Älvstrandsgymnasiet har ett i flera avseenden fungerande kvalitetsarbete. Exempel på detta är skolans arbete med frånvaron, elevers behov av stöd samt framtagandet av skolans likabehandlingsplan.

Med hänvisning till exempelvis de brister som finns i skolans kvalitetsredovisning bedömer inspektörerna dock att det finns utrymme att förbättra skolans kvalitetsarbete. En nödvändighet i arbetet för att eleverna ska nå kunskapsmålen är att skolan har information om elevernas kunskapsresultat, inte bara på individnivå utan också för elevgrupper, program och skolan som helhet. Informationen är en utgångspunkt för att analysera orsakerna till vilka resultat eleverna når och därifrån utveckla och anpassa undervisning, stödinsatser och andra förutsättningar för lärandet.

Vidare visar inspektionen att skolan inte bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete där man med utgångspunkt i exempelvis kunskapsresultaten systematiskt ifrågasätter sina undervisningsmål och arbetsformer, utvärderar resultat och prövar nya metoder. Skolan följer inte på ett systematiskt sätt upp att undervisningen ligger i linje med nationella mål och riktlinjer. Inspektörerna konstaterar också att personalen inte uppfattar kvalitetsredovisningen som ett instrument för det lokala utvecklingsarbetet. Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsarbete bör förbättras. Det finns också anledning för skolan att diskutera hur kvalitetsredovisningen ska utvecklas för att vara ett stöd i det lokala kvalitetsarbetet.

Kvalitetsredovisning

Skolans kvalitetsredovisning ska enligt förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser vidta för en ökad måluppfyllelse. Arbete med kvalitetsredovisningen ska främja skolans kvalitetsarbete.

Som tidigare nämnts bedömer inspektörerna att Älvstrandsgymnasiet måste arbeta för att utveckla uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat. Det finns i skolans kvalitetsredovisning inte en samlad bild av elevernas kunskapsresultat. Dessutom måste skolan i sin kvalitetsredovisning följa upp och utvärdera sin likabehandlingsplan. Vidare måste verksamheten vid gymnasiesärskolan fortsättningsvis innefattas i skolans kvalitetsredovisning. Inspektörerna vill i sammanhanget också framhålla att skolan överlag måste förbättra analyser och resonemang om åtgärder för förbättringar för uppsatta mål i verksamheten. Kvalitetsredovisningen måste alltså i enlighet med bestämmelserna utvecklas att bättre ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse. Inspektörerna bedömer därför att skolans

18 (18)

kvalitetsredovisning inte uppfyller förordningens krav. Se vidare i Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) om kvalitetsredovisning.
--

2008-05-20 Göteborg

Thomas Nilsson

Barbro Nässén